

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Febr. 1885, kl. 12 midd.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om valfrihet för medlemmar af svenska kyrkan att avsluta äktenskap antingen inför statskyrkans presterskap eller inför civil myndighet.

Från Andra Kammaren har Lag-Utskottet fått till sig hänvisad en inom nämnda Kammare af Herr *E. J. Ekman* afgifven motion, N:o 5, hvari hufvudsakligen andrages följande:

Ett kraf på ändrad lagstiftning i fråga om äktenskaps afslutande gjorde sig mer och mer gällande i vår tid. Detta hade naturligtvis sin grund i de olika förhållanden, som hade inträdt på det kyrkliga området. Hittills hade i de flesta fall äktenskaps afslutande egt rum inför den kyrkliga myndigheten på orten. Men i samma mån den forna pieteten för statskyrkan och dess presterskap försvunne och mången nu mera sökte få sina andliga behof tillgodosedda, utan att ställa sig i beröring med nämnda presterskap, gjorde sig behovet af utsträckt rättighet att ingå borgerligt äktenskap allt mera gällande. — Visserligen behöfde icke lagligen utträdde dissenter anlita statskyrkans presterskap. Visserligen vore ock genom förordningen af den 15 Oktober 1880 tillåtet för den, som ej blifvit döpt eller som icke inom svenska kyrkan begått Herrans nattvard och icke heller tillhörde främmande trossamfund, att inför borgerlig myndighet avsluta äktenskap. Men det funnes ett betydligt antal svenska medborgare, som icke kunde eller ville ställa sig under dissenterlagen och som icke heller hörde till dem, om hvilka nyssnämnda förordning af den 15 Oktober 1880 handlade,

Bih. till Riksd. Prot. 1885. 7 Saml. 3 Häft.

hvilka dock kände det såsom ett samvetstväng att nödgas vid sitt äktenskaps afslutande låta sig betjenas af statskyrkans prester, som dervid uppträdde icke såsom en borgerlig, utan såsom en andlig myndighet. Det syntes vara högeligen önskvärdt såväl för dessa personer sjelfve som för statskyrkans presterskap, att allt tvång i nu berörda hänseende upphörde. Tillkomme vidare den omständigheten, att deras antal, som intoge en sådan ställning till statskyrkans presterskap, vore i ständigt stigande, så syntes tiden vara inne för en förändrad lagstiftning, hvarigenom frihet att välja antingen att avsluta äktenskapet inför kyrklig eller inför borgerlig myndighet tillförsäkrades hvar och en svensk medborgare. — Då äktenskapet uteslutande vore en borgerlig angelägenhet, så vore det ock naturligt, att det inginges inför den borgerliga myndigheten, med frihet för hvar och en att sedan använda de andliga ceremonier, som för honom vore mest egnade att qvarlemna ett varaktigt intryck af detta viktiga steg i lifvet. Motionären skulle därför helst se, att äktenskapets afslutande inför den borgerliga myndigheten blefve obligatoriskt för alla. Men tiden för en sådan lag torde ännu icke vara inne. Så mycket torde dock nu kunna och böra göras, att valfrihet måtte beredas de svenska statens medlemmar, som ännu i juridiskt hänseende tillhörde statskyrkan, att antingen avsluta sitt äktenskap inför statskyrkans presterskap eller inför den borgerliga myndigheten i orten. — På grund af hvad motionären sålunda anfört, föreslår han, »att Riksdagen för sin del måtte besluta, att hvarje svensk medborgare, som tillhör den svenska statskyrkan, må hafva valfrihet att, sedan det lagligen blifvit lyst, avsluta sitt äktenskap antingen inför någon af statskyrkans prester eller i stad inför magistraten eller på landet inför kronofogden».

Enligt Utskottets åsigt kunna mot förslaget göras gällande de viktigaste betänkligheter.

Sedan staten en gång för ingående af lagligt äktenskap valt den form, som staten från sin synpunkt funnit för denna betydelsefulla handling mest passande och mest egnad att hos statens medlemmar inskräpa och vidmakthålla känslan för äktenskapets helgd, kan staten icke gerna, endast af afseende å en eller annan individs skiljaktiga mening, lemna valfrihet mellan denna form och en helt annan. Hvar och en, som ur statskyrkan utträdt, har ju redan nu rätt att för ingående af äktenskap anlita civil myndighet, lika som ock detta är förhållandet med de per-

soner, om hvilka förordningen af den 15 Oktober 1880 talar; men det synes Utskottet vara för mycket begärddt, att, på sätt motionären föreslår, härutöfver lemna dem, som uti ifrågavarande afseende icke dela statskyrkans uppfattning, men ändock inom henne kvarstå för att åtnjuta alla förmåner häraf, samma rätt som dem, hvilka ur statskyrkan utträdt.

Äfven om man anser äktenskapet såsom hufvudsakligen en borgerlig institution och dess ingående såsom hufvudsakligen en borgerlig angelägenhet, följer deraf ingalunda, att staten måste för detsamma afslutande välja den civila formen, och allra minst, att valfrihet mellan denna och den af dess ingående inför en statskyrkans prest bör af staten medgifvas. Statskyrkans presterskap uppträder vid denna förrättning icke blott såsom religionens och kyrkans tjenare för att åt denna så högvigtiga handling i kontrahenternas lif gifva det högtidliga allvar, som den religiösa akten och kyrkans bekräftelse densamma förlänar, utan ock såsom *statens* tjenare, att åt kontrahenternas förbindelse gifva borgerlig kraft. En förändring härutinnan skulle, i Utskottets tanke, icke öfverensstämma med det svenska folkets åskådningssätt och önskan, och det kunde vara fara värdt, att derigenom, likasom fallet visat sig vara i de länder, der civiläktenskap blifvit infördt, äktenskapets helgd blefve förringad.

Utskottet får följaktligen hemställa,

att motionen icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 10 Februari 1885.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *Smedberg* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
